

Başvuru Numarası : 2023/1395
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.2.2024/38
Karar Numarası : 2024/153
Başvuran : S. İ.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın kaldığı odada televizyon bulundurabilme talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Yaklaşık 6 yıldır ceza infaz kurumunda bulunduğunu ve daha uzun süre ceza infaz kurumunda kalmaya devam edeceğini, kaldığı Kurumun L Tipi ve oda sisteminde olduğunu,

b. Kurumda kaldığı koğuşun ortak alanında televizyon bulunduğunu ancak oda kısımlarında bulunmadığını, aynı tipteki başka ceza infaz kurumlarında odalarda da televizyon olduğunu, kendi Kurumlarında yalnızca yanında çocuğu olan annelerin odasına televizyon verildiğini ve kendisinin böyle bir durumu olmadığını, ortak alanda televizyon izlerken problemler yaşayabildiklerini iddia etmektedir.

3. Muhatap Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın odasına televizyon talep etmesiyle ilgili olarak Kurum İdare ve Gözlem Kuruluna dilekçe ile başvuruda bulunmadığı ve İdare ve Gözlem Kurulunun başvuranın talebiyle ilgili olumlu veya olumsuz bir karar almadığı,

b. Kurumda daha önce benzer talepte bulunan başka bir hükümlü ile ilgili Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 27/10/2022 tarihli ve .../... sayılı görüş yazısında; hükümlü ve tutukluların barındırıldığı koğuş, oda ve eklentilerinde hangi elektrikli eşyanın bulundurulabileceğinin Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in ilgili maddesinde açıkça belirtildiğinden kişiye ikinci bir televizyon verilmesinin uygun olmayacağını değerlendirildiği,

c. Eskişehir 1. İnfaz Hâkimliğinin 22/11/2022 tarih, 2022/... esas ve 2022/... sayılı kararında ise "...çocuğun bedensel zihinsel ve ruhsal gelişiminin sağlıklı bir şekilde tamamlanabilmesi ve çocuğunun haklarının ön planda olması dikkate alındığında, çocuğun üstün yararı gözetilerek..." şeklindeki gerekçe ile Kurumda yanında çocuğu kalan annelerin Kurum kantin biriminden satın almak şartı ile odalarına ikinci televizyon alabildiği, bunun dışındaki taleplerin İdare ve Gözlem Kurulunca değerlendirildiği,

ç. Kurumda yaklaşık 1800 hükümlü bulunması sebebiyle her kabine televizyon verilmesi halinde Kurum elektrik altyapısının bunu kaldırmayacağı, televizyonların seslerinin firar ve firara teşebbüs amacı ile kullanılabilmesi ve güvenlik zafiyeti oluşabileceği, bu hususun önceden yaşanmış olaylardan bilindiği,

d. Genel aramalarda Kurum teknik servis görevlilerince televizyon ve diğer elektronik cihazların kontrolünün sağlandığı, her odada televizyonun bulunması halinde bu sürecin daha uzun sürerek güvenlik

açısından olumsuz sonuçlar doğurabileceği ifade edilmiştir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca muhataptan alınan cevap, görüşü alınmak üzere başvurana iletilmiş ve yazılı görüşü talep edilmiştir. Başvuran yazılı görüş talebine herhangi bir yanıt vermemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz...*"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

7. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir.

9. Aynı Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre;

"(1) *Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Somut olayda başvuran, bulunduğu ceza infaz kurumunda koşulların ortak alanlarında televizyon bulunduğunu ancak oda kısımlarında bulunmadığını, kendisinin kaldığı odaya da televizyon talep ettiğini, kurumlarında sadece yanında çocuğu olan annelerin bulunduğu odaya ikinci bir televizyon verildiğini iddia etmektedir. Muhatap Kurumdan alınan yazılı görüşte ise; Kurumda bulunan ve yanında çocuğu olmayan hükümlülerin odasına İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla televizyon verilebileceği, başvuranın ise İdare ve Gözlem Kuruluna böyle bir başvurusunun bulunmadığı belirtilmiştir.

13. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in

“Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; “Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

14. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; başvuruların “Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği” yönünden incelenmesi gerektiği belirtilmiştir.

15. Somut başvuru açısından muhatap Kurumun yazılı görüşü incelendiğinde; başvuranın talebiyle ilgili İdare ve Gözlem Kuruluna başvurması gerekirken böyle bir başvurusunun bulunmadığı dolayısıyla odasına ayrı bir televizyon alabilmesi için İdare ve Gözlem Kurulunun bir karar almadığı anlaşılmıştır.

16. Başvuruda; mezkûr Yönetmelik’in 48’inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilmediği anlaşıldığından başvurunun kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Afişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye